

Retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond i SpareBank 1

Innledning

Alle bankene i SpareBank 1-alliansen har etablert bærekraft som fokusområder i egne virksomheter, og styret i SpareBank 1 Utvikling har vedtatt følgende bærekraftambisjon:

Virksomhetene i alle felles selskaper integrerer bærekraft i sine virksomheter.

Vi skal levere godt på bærekraftsrater¹ og beholde posisjonen hos forbrukerne som den banken som oppleves mest bærekraftig.

SpareBank 1 skal til enhver tid arbeide i overenstemmelse med norsk lov. Vårt arbeid styres spesielt etter de prinsipper som er nedfelt i lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven), arbeidsmiljøloven, personopplysningsloven, korrupsjonslovgivningen med tilhørende konvensjoner, hvitvaskingsloven, skatteloven, likestillings- og diskrimineringsloven, naturmangfoldloven, Svalbardmiljøloven, våtmarkskonvensjonen (Ramsarkonvensjonen), forurensningsloven, regnskapsloven, dyrevelferdsloven og klimaloven.

Alle ansatte som gir råd til kundene eller på annen måte har befatning med vår fondsforvaltning skal kjenne våre prinsipper og årlig gjennomgå retningslinjene.

Formålet med retningslinjene

Retningslinjene skal:

- Være førende for arbeidet bankene i SpareBank 1-alliansen gjør for å sikre bærekraftig distribusjon av verdipapirfond.
- Sørge for at fondstilbudet sikrer etterlevelse av SpareBank 1s ambisjon for bærekraft
- Være førende for produktgodkjenningsprosesser og produktgovernance, herunder periodisk produktrevisjon, som foruten å omfatte finansielle kriterier også omfatter miljø (Environmental), sosiale forhold (Social) og selskapsstyring (Governance), heretter kalt ESG-kriterier.
- Gjøre oss i stand til å merke fond basert på ESG-kriterier. Merkingen skal være tydelig for kunden, og gi god informasjon om hvor bærekraftig et fond er. Merkingen skjer på bakgrunn av datainnsamling fra alle fondsforvaltere som har fond som distribueres på SpareBank1s handelsplattform, gjennom et omfattende spørreskjema. Merkeordningen vil revideres årlig.
- Bidra til at SpareBank 1 kan tilby fond som bidrar til positiv endring innen ESG til sine kunder, vi skal også tilstrebe å gi informasjon om hvilken måte og utstrekning fondet bidrar til positiv endring. Være styrende for hvilke fond SpareBank 1 skal anbefale kundene. På tidspunktet for etablering av Aksjesparekonto i 2017 og utvidelse av fondsutvalget forelå ingen retningslinjer for ESG. Det kan derfor ikke garanteres for ESG-profilen til alle fond som tilbys i SpareBank 1. ESG-retningslinjene vil gjelde for alle nye fond som tas inn på bankenes

¹ Sustainability brand index (<https://www.sb-index.com/>)

handelsplattform f.o.m. oktober 2019 i forbindelse med godkjenning av retningslinjene og vil gjøre SpareBank 1 i stand til å kommunisere bedre på fondenes ESG-profil overfor kundene.

Krav til leverandører av verdipapirfond som skal distribueres i Sparebank 1

SpareBank 1 vil i utvelgelsen av leverandører (verdipapirfondsforvaltere) og godkjenning av nye fond som skal tilbys på handelsplattformen kreve at forvaltningsselskaper som det inngås distribusjonsavtale med skal ha retningslinjer og policyer som dokumenterer at de har ESG-krav til hvilke selskaper de investerer verdipapirfondsmidlene i. Som forutsetning for distribusjon i våre kanaler skal alle verdipapirfondsforvaltere skriftlig bekrefte at de er kjent med og følger våre retningslinjer og de må årlig oppdatere SpareBank 1 på hvordan ESG-oppfølgning av investeringer skjer gjennom innrapportering av data som danner grunnlaget for merkeordningen (positiv screening, negativ screening og aktivt eierskap). FNs prinsipper for ansvarlige investeringer skal være signert av fondsforvalterne og etterlevelse rapporteres.

FNs prinsipper for ansvarlige investeringer sier at:

1. Vi skal innarbeide ESG-temaer i investeringsanalyser og beslutningsprosesser.
2. Vi skal være aktive eiere og innarbeide ESG-temaer i vår eierskapsutøvelse.
3. Vi skal arbeide for tilfredsstillende rapportering av ESG-temaer fra de selskap vi er investert i.
4. Vi skal fremme aksept for, og implementering av, prinsippene i finansmarkedet.
5. Vi skal samarbeide for å sikre en effektiv gjennomføring av prinsippene.
6. Vi skal rapportere om våre aktiviteter og utviklingen i arbeidet med implementering av prinsippene.

Da det ikke har eksistert ESG-retningslinjer i SpareBank 1 for godkjenning av verdipapirfond før i oktober 2019 har ikke slike kriterier vært lagt til grunn når verdipapirfond har blitt godkjent tidligere. Disse retningslinjene gjelder derfor alle nye fond som godkjennes på handelsplattformen f.o.m. oktober 2019. I tillegg vil SpareBank 1-bankene tydelig merke hvilke fond som er i tråd med våre retningslinjer, og hvilke som ikke er det. I tillegg vil ESG-faktorer vektlegges i kombinasjon med finansielle kriterier når SpareBank 1-bankene utarbeider sin oversikt over anbefalte fond. Alle disse fondene vil være i tråd med retningslinjene. Disse mekanismene skal sørge for at hovedvekten av fondene som finnes i vår produktportefølje skal være i tråd med retningslinjene.

SpareBank 1 BV tilbyr og anbefaler i hovedsak fond gjennom vårt heleide datterselskap, ODIN Forvaltning. Krav og forventinger til de som leverandør følger av disse retningslinjene og ODIN sin egen [ESG-Policy som finnes her](#).

Miljø

SpareBank 1 skal jobbe sammen med bransjen for å følge opp anbefalingene i [Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen](#), som ble lansert i juni 2018 og [oppfordrer](#) til at de forvaltere vi har avtale med bidrar her. De bransjespesifikke anbefalingene innen investeringer, pensjon og kapitalforvaltning sier at bransjen skal:

- Stressteste porteføljen mot nullutslipp i 2050 og redusere eksponering mot klimarisiko.
- Investeringsmandater fra kapitaleiere og tilhørende strategier skal beskrive klimarisiko- og muligheter. TCFD bør brukes som rapporteringsstandard for klimarisiko

- Sette mål for allokert kapital til investeringer i næringer som bidrar til å nå Parisavtalens målsettinger
- Måle klimautslipp i sine porteføljer og synliggjøre disse

I tillegg forventer SpareBank 1 at fondsforvaltere som vi har distribusjonsavtale med:

- Jobber målrettet med å redusere sin belastning på klima og miljø i tråd med Parisavtalen, helst ved å sette målbare mål for å redusere utslipp i porteføljen.
- Ikke investerer i selskap som har betydelige negative konsekvenser for lokale områder som er oppført på lista over [UNESCOs verdensarvsteder](#), våtmarker registrert i [Ramsarkonvensjonen](#) eller [sårbare naturområder/verneområder registrert av den internasjonale Naturvernunion \(IUCN\)](#).
- Ikke investerer i selskap som skader truede plante- og dyrearter, herunder dyrearter oppført på [IUCNs rødliste over truede arter](#), tar hensyn til dem og minimerer inngrep i naturen.
- Ikke investerer i selskap som bryter med internasjonale retningslinjer² for biologisk mangfold og geneteknologi.
- Setter mål for allokert kapital til investeringer i næringer som bidrar til å nå Parisavtalens målsettinger.
- Unnlater å investere i følgende virksomheter:
 - Gruveselskaper og kraftprodusenter som får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull.
 - Selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade.
 - Handlinger eller unnlatelser som på et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable nivåer av klimagasser.

Samfunn

SpareBank 1 forventer at fondsforvaltere som vi har distribusjonsavtale med:

- Ikke investerer i selskap som er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter eller Genevekonvensjonene og har dette nedfelt i egne retningslinjer, med særlig fokus på utsatte gruppene som har egne konvensjoner (barn, kvinner, urfolk, migranter, etc.), og oppfordrer egne forretningsforbindelser til å ha retningslinjer om menneskerettigheter.
- Ikke investerer i selskap som ikke respekterer landrettigheter, og/eller tar i bruk naturressurser uten å respektere rettighetene til lokalbefolkning og urfolk, for eksempel til å gi informert samtykke.
- Ikke investerer i selskap som produserer pornografi.
- Ikke investerer i selskap som produserer tobakk eller tobakksvarer.
- Ikke investerer i selskap som medvirker til, eller er ansvarlig for, alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner.
- Ikke investerer i selskap som selger våpen til stater i væpnede konflikter som benytter våpnene på måter som utgjør alvorlige og systematiske brudd på folkeretten.
- Gjør [aktsomhetsvurderinger](#) for å unngå å være involvert i det overstående og rette opp dersom man finner brudd, og oppfordrer forretningsforbindelser til å gjøre det samme.

SpareBank 1 vil ikke tilby fond som investerer i virksomheter som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer, investerer i kontroversielle våpen. Dette innebærer å:

² Eks FNs konvensjon om biologisk mangfold og de tilhørende Bonn-retningslinjene eller Nagoya-protokollen

- utvikle eller produsere våpen eller sentrale komponenter til våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper, herunder biologiske våpen, kjemiske våpen, kjernevåpen, ikke-detekterbare fragmenter, brannvåpen, blindende laservåpen, antipersonellminer, klaseammunisjon og dødelige autonome våpen
- selge våpen eller militært materiell til stater som er gjenstand for omfattende internasjonale sanksjoner eller tiltak som Norge har sluttet opp om³.

Fondenes portefølje screenes opp mot oljefondets liste for utelukkelse av selskaper under kriteriene produksjon av kjernevåpen og statsobligasjonsunntaket. Gjennomgangen skjer minimum årlig gjennom produktrevisjonen og som del av godkjennelsesprosessen for nye produkter.

Eierstyring og selskapsledelse

SpareBank 1 har strenge rutiner for å motarbeide hvitvasking og skjulte eierforhold, og ønsker å bidra til ansvarlig eierstyring og selskapsledelse også hos våre forretningsforbindelser.

SpareBank 1 forventer at fondsforvalterne som vi har distribusjonsavtale med:

- Tilstreber åpenhet og transparens om egen virksomhet, herunder eierskap, investeringer, økonomiske informasjon som skatteinnbetaling, forretningsforbindelser, nasjonal og internasjonal lobbyvirksomhet, etc.
- Har nulltoleranse for korrupsjon og økonomisk kriminalitet og skatteunndragelse i egen virksomhet og selskaper de samhandler eller investerer i og har gode rutiner for å avdekke og følge opp dette. Oppfordrer egne forretningsforbindelser til å gjøre det samme.
- Ved mistanke om korrupsjon bidrar til full åpenhet fra selskapet og medvirkning til etterforskning av forholdet.
- Driver aktiv eierstyring.
- Dokumenterer oppfølging av forhold som bryter med våre forventninger og oppfordringer i våre retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft.

Anbefalinger av verdipapirfond

Fagansvarlige i SpareBank 1 sitt spare- og plasseringsutvalg vil minimum årlig lage fondsanbefalinger til kundene. Hovedformålet med listen er å gjøre det enklere for kunden å velge gode og trygge produkter. Resultatet av gjennomgangen er basert på analyser og absolutte krav om egenskaper vi mener er sentrale i fondsutvelgelsen. Analysene er basert på bl.a. historisk avkastning og konkurransedyktig kostnadsnivå målt opp mot sammenlignbare fond. Fondet må score C eller bedre i vår ESG /bærekraftsvurdering. Fondet må også være UCITS-godkjent, hvilket innebærer at det stilles krav til daglig likviditet alle virkedager og diversifisering (risikospredning). Dersom anbefalingen gjelder et aktivt forvaltet fond, er graden av avvik fra referanseindeksen et kriterium for å ha mulighet til å generere tilstrekkelig meravkastning. I tillegg støtter faggruppen seg på analyser og ratinger fra uavhengige og anerkjente analysemiljø.

Roller og ansvar

³ Dette skal tolkes til å gjelde land som til enhver tid er omfattet av ordningen for statsobligasjonsunntak omtalt i mandatet for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland § 3-1 andre ledd bokstav c. Per 18.9.2020 gjelder dette Nord-Korea og Syria.

SpareBank 1s forventninger og anbefalinger i disse retningslinjene formidles fondsforvaltere ved offentliggjøring på SpareBank 1 og de aktuelle Alliansebankenes nettsider og ved informasjon til fondsforvaltere.

Dersom SpareBank 1 gjennom årlige revisjonsprosesser eller på annen måte identifiserer at leverandører er i brudd med disse retningslinjer vil type brudd være styrende for Sparebank 1s reaksjon:

1. Dersom Sparebank 1 identifiserer at leverandører investerer i virksomheter som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer, investerer i kontroversielle våpen, vil forholdet i første instans tas opp med den leverandør det gjelder. SpareBank 1 vil over tid følge opp at forvaltningsselskap foretar målrettede tiltak for å bringe forholdet i tråd med disse retningslinjer. Fordi SpareBank 1-bankene ikke er fondsforvalter selv vil dette ofte skje gjennom samarbeid mellom flere aktører. I tilfeller der SpareBank 1 ikke vurderer forvalters tiltak som tilfredsstillende innen rimelig tid kan følgende tiltak være aktuelle: Fondet tas ut av listen for «Anbefalte fond» hvis fondet var inne på listen før brudd på retningslinjene ble avdekket. I ytterste konsekvens kan den enkelte bank stanse nysalg av det aktuelle fondet. SpareBank 1s kvalitetssikringsutvalg godkjenner og reviderer samtlige verdipapirfond som distribueres. Hver enkelt bank er ansvarlig for å følge opp at retningslinjene overholdes.
2. Dersom Sparebank 1 identifiserer at en leverandør er i brudd med én eller flere forventninger, vil leverandørens fond trekkes tilsvarende i kategori *negativ screening* i Sparebank 1s ESG-merking av fond.

Dokumentasjon og rapportering

Aktivitetene som gjøres for å sørge for mer bærekraftig distribusjon av verdipapirfond vil dokumenteres og rapporteres eksternt via SpareBank 1's og de aktuelle Alliansebankenes nettsider.

Det er utarbeidet et spørreskjema som alle fondsforvaltere må fylle ut for å kartlegge fondenes ESG forhold. Fondsforvalterne skal årlig oppdatere SpareBank 1 på eventuelle endringer av opplysninger gitt i dette spørreskjemaet. Informasjonen som oppgis i dette spørreskjemaet legges til grunn for vurdering av bærekraft hos fondsforvalter. Spørreskjemaet legges ved disse retningslinjene.